

ffjellige Anskuelser med Hensyn til de Bestemmelser, der skulle gjælde for alle disse tre Parter, alt efter som man tager meest Hensyn til Fideicommisset, til Besidderen, eller til Fæstere; men det forekommer mig, at det er Lovgiverens Pligt at tage Hensyn til alle tre Parter, og saavidt muligt betrygge dem alle mod Forurettelse. Dette forekommer mig ikke finder Sted, hvad nærværende Forslag angaaer, med Hensyn til Fæsterne, og derfor kan jeg af den Grund ikke stemme for Lovforslaget. Men der er ogsaa en anden Grund, hvorfor jeg ikke kan stemme for det, og den er, fordi den Forandring, der er foretagen med § 1, synes at staa i Strid med de Bestemmelser, som baade den nærværende og forhenværende Regjering har anseet for rigtige ved Udstedelse af Bevilinger til at have Fideicommissbaandet og derved bevirke Fæstegodsets Overgang til Selveieendom. Jeg vil ikke ved min Stemme udtale nogen Misfornoieelse med Regjeringens Anskuelse eller Foranstaltninger i denne Retning, jeg vil ikke have, at det skal see ud som et Mistillidsvotum mod Regjeringen, og af den Grund kan og vil jeg heller ikke stemme for Loven.

Dahl: Ja, jeg kan rigtignok heller ikke ansee de Forandringer, der nu ere foretagne i Loven, for at være virkelige Forbedringer af Loven, saaledes som den kom fra Landstinget forrige Gang. Nævnlig synes det mig, at Slutningen af § 2, saaledes som den er vedtagen i det andet Thing, ingenlunde er en Forbedring, ja jeg veed ikke engang rigtigt, i hvilket bestemt Niemeed den er sat ind i Loven. Det kunde næsten see ud, som om man ved denne Bestemmelse har villet taxere Fæstegodset efter dets Indtægter. Nu er der vistnok, hvad sikkerlig næsten Alle vide, intet mere tilfødt end at disse Fæsteafgifter ere store eller smaa paa de forskjellige Godser, thi de svare ingenlunde altid til Eiendommens Værdi; de ere ligesom de ere bestemte ved Familjens Afgjærelse, og ved mangehaande Forbedringer kan Fæstegodset siden være steget betydeligt i Værdi, uagtet Indtægterne af Bøndergodset paa Grund af Fæstets lange Varighed ere vedblevne at være de samme. Som bekendt, blev Hovertets Værdi egentlig bestemt efter den Nytte, det havde for den Hovberettigede, men ikke efter

den Skade, det havde for de Hovberigtige. Deraf fulgte, at Fæstet maatte stige betydeligt i Værdi, uagtet Hovberingene og Landgildet svarede omtrent til, hvad der hidtil har været svaret af Gaarden. Det er flere Gange udtalt her i Thinget, at alt Fæstegods har en langt høiere Værdi end den, der svarer til dets aarlige Indtægt. Det er ogsaa udtalt, og nævnlig af Forslagsstillerne, at det aldrig har været vor Hensigt ved at foreslaae denne Bestemmelse, at Fæstegodset ikke maatte sælges under den og den bestemte Kjøbesum, at lægge nogen Taxation til grund derved. Vi have alene villet — og jeg troer ogsaa, at Thinget vilde det med os — at den bestemte mindste Kjøbesum alene skulle være et Middel til i de særlige, enkelte Tilfælde, hvor der kunde være Tale derom, at forhindre Lehnets Besvigelser i høj Grad, og, for at jeg skal nævne et af de Steder, hvor det Mødsatte bestemt er udtalt, saa være det mig tilladt at oplæse, hvad det i forrige Session nedsatte Udvalg sagde derom. Det hedder saaledes Pag. 2432: „idet Fæstegodset saagodtsom overalt har en langt større Værdi end den, der svarer til sammes Indtægter capitaliserede, hvilket nofsom bekendt har gjort sig gjældende ved Kjøb og Salg imellem Mand og Mand“. Der er altsaa, synes mig, ingen tilstrækkelig Anledning til at optage det Tilslæg, der er steet i Slutningen af § 2. Fremdeles er der i § 3 steet den Forandring, at Skjødet, inden det thinglæses, først skal have en Paategning fra Justitsministeriet. Det har nu i mit private Liv ved de mange Forretninger af dette Slags, jeg har havt at gjøre med, mange Gange været til Skade for min Part, at man har havt særegne Hindringer med Skjødets Thinglæsning. Det kan undertiden forvælde, at Kjøbereren taber hele Kjøbesummen, nævnlig naar han har betalt Kjøbesummen uden at faae Skjødet, og han kan undertiden være pligtig til at betale Kjøbesummen, eller i det Mindste en stor Deel deraf, uagtet det ikke er ham muligt at faae Skjødet thinglæst. Der er, som bekendt, forskjellige Bestemmelser i vor Lovgivning om, at Skjødet skal have Paategning om, at Udstykningen er berigtiget, før det kan blive thinglæst. Naar nu en betydelig